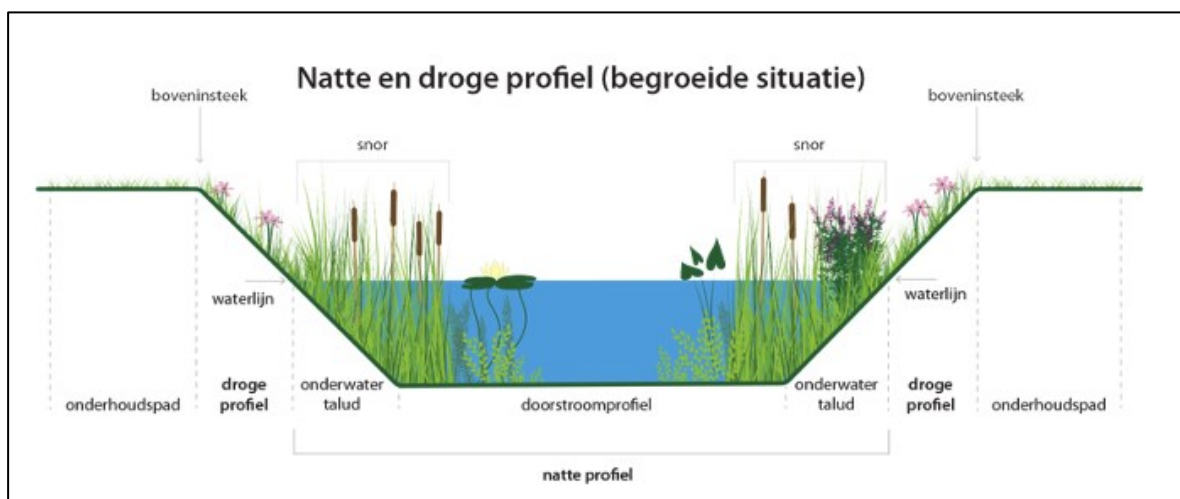

2A Ecologisch werkprotocol

Maaien van bergingsgebieden en graslanden

Maaien: In dit ecologisch protocol wordt het **Maaien** van bermen en gazons behandeld. Het maaien van taluds langs watergangen valt onder EWP 1. Het maaien van dijken en keringen valt onder EWP 2B. Begrazing is eveneens een aparte werkzaamheid die valt onder EWP 7.

Figuur 1. Visuele weergave van begrippen benoemd in de EWP¹.

Handelingen die onder dit werkprotocol vallen:
- Maaien van bermen, gazons, grasland, ruigtes en rietland, waterbuffers, bergings- en retentiegebieden en overige waterschapsterreinen anders dan oevers en onderhoudspaden. - Onkruidbestrijding.
Handelingen die hier NIET onder vallen:
- Verwijderen (omvormen) van kruidige vegetatie, grasland en gazon. - Grootschalig incidenteel of achterstallig onderhoud. - Begrazing.

¹ Figuur afkomstig (Figuur 1, hoofdstuk 3, bladzijde 25) uit de Gedragscode Soortenbescherming voor de Unie van Waterschappen, Bestendig beheer en onderhoud. Versie 18 maart 2025.

Inhoud

1. Algemene maatregelen	2
2. Aanwezige beschermde soorten	4
3. Strategieën:	4
3.1 Strategie 1: Habitat benadering	5
3.2 Strategie 2: Soortgebonden maatregelen	6
3.2.1 Kleine zoogdieren	6
Eikelmuis en Hazelmuis	6
Waterspitsmuis.....	7
3.2.2 Grote zoogdieren	7
Bever.....	8
3.2.3 Amfibieën / Reptielen.....	8
3.2.4 Libellen	10
3.2.5 Vlinders.....	10
3.2.5 Planten.....	12
3.2.6 Vogels	12

1. Algemene maatregelen

Onderstaande maatregelen worden altijd toegepast ongeacht of er wel of geen beschermde soorten aanwezig zijn.

- Schade aan bermen, oevers, taluds, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing², vertrapping of beschadiging bast wordt voorkomen.
- Er wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur.
- Houd een maaihoogte aan van minimaal 10 cm boven de bodem
- Indien maaisel op land wordt afgezet dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en hun leefgebieden.
- Indien maaisel wordt afgevoerd³ blijft het minimaal 24 uur liggen maar niet langer dan vier dagen.
- Werkzaamheden vinden in de daglichtperiode plaats om verstoring door verlichting te voorkomen. Er wordt niet gewerkt in het uur na zonsopkomst en ook niet in het uur voor

² Insporing maximaal 50 mm

³ Afvoeren vindt in ieder geval plaats op keringen, in buffers, langs natuurbeken, bij beschermde planten en vlinders en waar geklepeld wordt.

zonsondergang Als werkzaamheden om waterstaatskundige redenen in het donker worden uitgevoerd, wordt enkel de werkplek verlicht en uitstraling naar de omgeving voorkomen.

- In dekking aangetroffen kalveren van bijvoorbeeld ree of ander wild blijven altijd gespaard door om deze plekken heen te werken (5 meter).
- Markeren van soorten en leefgebieden wordt altijd door een ecologisch deskundige uitgevoerd.

Technieken toepassen om slachtoffers te voorkomen:

- Één richting op werken, richting een rustige/natuurlijke locatie waar dieren de werklocatie kunnen verlaten, voldoende dekking en alternatief leefgebied aanwezig is. Bij vlakvormige oppervlakten wordt altijd van binnen naar buiten gewerkt, zodat dieren kunnen wegluchten.
- Met machines en voertuigen wordt stapvoets (< 5 km/u) gereden.
- Natuurvriendelijke materieel wordt ingezet en er worden sparende technieken (bijv. inzet banden met lage spanning) toegepast.

Klepelen

Klepelmaaiers zijn niet toegestaan. Maaien met een klepelmaaier is uitsluitend toegestaan om de volgende veiligheidsredenen:

- *Om onveilige situaties op de bermstrook en zichthoeken (kruisingen) langs openbare wegen te voorkomen (uitzondering 1 bijlage 7 gedragscode)*
- *Om onveilige situaties op ruwe ondergrond te voorkomen (uitzondering 2 bijlage 7 gedragscode).*
- *Om onveilige situaties op steile (dijk)taluds en/of dijken met een beperkte draagkracht te voorkomen (uitzondering 4 bijlage 7 gedragscode).*

Bij gebruik van de klepelmaaier in deze situaties moet gefaseerd worden gewerkt. Hierbij kan bijvoorbeeld een percentage tussen 25% en 50% per maaibeurt overstaande vegetatie per 500 meter gehanteerd worden. Zie bijlage 7 Gebruik van de klepelmaaier voor een verdere uitwerking van de uitzonderingen.

2. Aanwezige beschermde soorten

Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden dient de fieldmaps-app (ecologische verspreidingskaart) te worden geraadpleegd, voor controle op aanwezige beschermde soorten⁴. Het Waterschap Limburg verstrekt NDFF-gegevens aan derden die in opdracht beheer en onderhoud activiteiten uitvoeren. Opdrachtnemers dienen deze gegevens in hun eigen projectmanagementsystemen te verwerken. Er worden in ieder geval waarnemingen van soorten over de laatste 3 jaar gebruikt.

Dit ecologisch werkprotocol is opgesteld aan de hand van huidige bekende data over het voorkomen van beschermde soorten binnen het beheergebied⁵. Als er beschermde soorten worden waargenomen in NDFF of veld die niet uitgewerkt zijn in dit EWP zoals genoemd in de voetnoten bij de diverse soortgroepen dient contact te worden opgenomen met de ecologisch deskundige. Deze bepaalt of de algemene maatregelen genoeg dekkend zijn of dat er aanvullend soortspecifieke maatregelen nodig zijn en er een aanvulling dient te komen op dit EWP.

3. Strategieën:

Er zijn verschillende strategieën voor het uitvoeren van de werkzaamheden. De habitatbenadering is de voorkeursstrategie en wordt altijd toegepast tenzij vanwege verschrappingsdoelstelling of andere zwaarwegende belangen er besloten is geen habitatbenadering toe te passen. Op welke locaties de habitatbenadering wordt toegepast is te vinden in bijlage 1. In alle andere gevallen wordt er gewerkt volgens de soortgebonden maatregelen. Als laatste mogelijkheid/alternatief kan besloten worden om het habitat ongeschikt te houden.

1. Habitatbenadering (incl. aanvullende maatregelen beschermde soorten). (op pagina 5)
2. Soortgebonden maatregelen worden toegepast indien de habitat benadering niet wordt toegepast (**Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.** op pagina 6).
3. Alternatief: habitat ongeschikt houden.

Maaien van droge taluds en onderhoudspaden is jaarrond toegestaan door deze in hun geheel permanent ongeschikt zijn of worden gehouden voor beschermde soorten. Onderhoudspaden die wekelijks bereden worden (bijvoorbeeld knelpunt locaties) en waar de vegetatie niet hoger is dan 20 centimeter, worden ook als ongeschikt beschouwd. Of er wordt intensief beheer uitgevoerd zoals minimaal 6x maaien in de periode maart – oktober en de vegetatie is al aan het begin van het broedseizoen ongeschikt.

⁴ Fieldmaps app is een weergave van de NDFF gegevens van de afgelopen 3 jaar. NDFF bevat ook de resultaten uit de monitoring van de meetnetten uitgevoerd door het waterschap Limburg. Elk half jaar worden NDFF gegevens geactualiseerd.

⁵ Soorten die geen negatieve effecten ondervinden van deze activiteit, soorten die voldoende beschermd worden door de algemene maatregelen en soorten die vrijgesteld zijn ([Bijlage X, Omgevingsverordening Limburg](#)) worden niet apart behandeld in dit EWP.

3.1 Strategie 1: Habitat benadering

Uitgangspunt van de habitatbenadering is dat ten behoeve van (beschermde) soorten het ecologisch meest waardevolle deel van de vegetatie wordt gespaard. In sommige gevallen is de habitatbenadering niet van toepassing en dient er gewerkt te worden volgens strategie 2 (op pagina 7).

Er mag jaarrond worden gewerkt onder de volgende voorwaarden:

- Tussen maaibeurten zit altijd minimaal 6 weken.
- Tijdens het broedseizoen (globaal 15 maart tot 15 juli) van vogels ten minste 50% van de vegetatie besparen,. Buiten broedseizoen minimaal 25% sparen.

Sparen van vegetatie:

- Faseer waar mogelijk in ruimte en tijd, zorg er voor dat er elk jaar op een andere plek vegetatie wordt gespaard (Kader 1).
- Meest aantrekkelijk delen voor broedvogels. Bijvoorbeeld een rustig stuk op de grootste afstand van een weg of een vlak stuk.
- Ten behoeve van insecten de meest zonnige hellingen in de voorjaarsronden sparen.
- Bij smallere lijnvormige elementen zoals bermen kan worden gekozen om de ene wegzijde kort te maaien en de andere te sparen.
- Op sommige locaties kan een andere benadering van gefaseerd maaien aantrekkelijker zijn, zolang er minimaal ten minste 50% blijft staan.

Voor sommige soorten bieden de minimum eisen in de habitat benadering niet voldoende bescherming. Daarom zijn bij aanwezigheid van de volgende soorten aanvullende maatregelen noodzakelijk zoals beschreven bij de soortgebonden maatregelen. **Eikelmuis** en **Hazelmuis** op pagina 6, **grote zoogdieren** op pagina 7, **vlinders** op pagina 10 en **planten** op pagina 12. Op Bijlage 3 is aangegeven waar locatie bezoek nodig is voor **vogels**.

3.2 Strategie 2: Soortgebonden maatregelen

Indien de habitatbenadering niet kan worden toegepast wordt er teruggevallen op onderstaande soortgebonden maatregelen. In dit hoofdstuk wordt er een aantal keer gesproken over gefaseerd maaien. Onderstaand een korte toelichting.

Kader 1 gefaseerd schonen en maaien **in Soort specifieke, essentiële leefgebieden**

Betekent dat tijdens één (maai)ronde een bepaald percentage wordt gespaard. De (maai)ronde daarop, minimaal 6 weken later, wordt een andere % gespaard, zodanig dat eerder niet gemaaide vegetatie voor een deel jaarrond blijft staan (Figuur 2).

Het te sparen traject is soortafhankelijk en word bepaald door de ecologisch deskundige.

Figuur 2. Gefaseerd schonen en maaien in de beek die onderdeel zijn van het aangewezen essentiële. Met geel aangegeven wat de maaibeurt ervoor is blijven staan. A/B/C/D zijn verschillende maairondes.

Zo ontstaat er structuurvariatie van jonge en oude vegetatie. Het te sparen % binnen het essentiële leefgebied is afhankelijk van de aanwezige beschermde soort (25/ 30/ 50%). Bij maaien gaat het over het sparen van de droge vegetatie.

3.2.1 Kleine zoogdieren^{6 7}

Eikelmuis en Hazelmuis

Eikelmuisen en Hazelmuisen hebben hun nesten in bomen. Maken gebruik van structuur variatie hieromheen, ook in de vorm van struiken en bodemvegetatie. Ze zullen niet ver afwijken van hun nest.

Het is tijdens de werkzaamheden van belang dat minimaal 30% van structuur variatie (dus ook op de bodem) in de directe omgeving (300m) van de nesten blijft behouden en nesten worden gespaard.

⁶ Noordse woelmuis, komt tot op heden niet voor in het beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

⁷ Molmuis, ondergrondse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, bunzing, egel, hermelijn, wezel zijn vrijgesteld (bijlage X Omgevingsverordening Limburg) en vallen onder de algemene maatregelen.

Waterspitsmuis

Verblijven in holen in de oever.

Voorkeursperiode: Werken buiten de kwetsbare periode.

Tabel 1. Waterspitsmuis: *Groen*: voorkeursperiode, *Rood*: kwetsbare periode, Winterrust en voortplantingsperiode. Inzet optie 2 in overleg met ecologisch deskundige

j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d

Optie 2: Als werkzaamheden vanwege dwingende redenen tijdens de kwetsbare periode moeten plaatsvinden, moet dit worden afgestemd met de ecologisch deskundige.

- Werkzaamheden mogen niet leiden tot ongeschikt worden van leefgebied.
- Gefaseerd minimaal 50% per jaar sparen. Bij voorkeur in stroken of vlakken van minimaal 5 meter breed aangrenzend aan de oever. (kader 1).

3.2.2 Grote zoogdieren^{8 9}

Burcht en hol wordt niet beschadigd.

Voorkeursperiode: werken buiten de kwetsbare periode.

Tabel 2. Bever, Das en Otter: *Groen*: voorkeursperiode, *Rood*: kwetsbare (kraam)periode. Inzet optie 2 in overleg met ecologisch deskundige.

	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Bever ¹⁰												
Das												
Otter												

Optie 2: Als werkzaamheden vanwege dwingende redenen tijdens de kwetsbare periode moeten plaatsvinden, moet dit worden afgestemd met de ecologisch deskundige. Burcht en hol wordt gemarkeerd en rondom afgezet (straal van 5m)¹¹. Na afloop markeringen verwijderen.

⁸ Wild zwijn: nulstandbeheer en valt onder algemene maatregelen

⁹ Edelhert en damhert komen tot op heden niet voor in het beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

¹⁰ Faunabeheerplan Bever gespecificeerd voor Limburg 7.3.4 hanteert een kraamperiode van 1 mei tot en met 15 augustus. Vanaf circa 15 augustus zijn de jongen dermate zelfstandig dat ze zelfredzaam zijn.

¹¹ Binnen de beschermingszone dient er 30% vegetatie rondom te worden gespaard. Dit wordt gewaarborgd zodra er binnen de afzetting, straal van 5 meter, niet wordt gewerkt.

Bever

Het is noodzakelijk om waterschapsassets (vistrappen, gemalen, stuwen, roosters, vaste overlaten en waterbuffers) jaarrond vrij te houden van beveractiviteiten (lees beverdambouw en graverij) om het functioneren te kunnen waarborgen. Om vestiging op deze locaties te voorkomen mag het leefgebied hier ongeschikt gehouden worden¹². Dit houdt in dat tijdens beheer van waterbuffers geen extra maatregelen getroffen hoeven te worden voor bevers.

Voorafgaand aan de werkzaamheden de werkwijze bepaald te worden volgens het beverprotocol (hoofdstuk WP dammen verlagen)¹³ in verband met veiligheid van de machinist.

3.2.3 Amfibieën / Reptielen

Amfibieën: maken gebruik van de kruidige begroeiing rondom voorplantingswater.

Voortplantingsgebieden zijn binnen waterschap Limburgs beheer beperkt tot aangelegde amfibieën poelen. Voor het schonen van voortplantingswateren zie EWP1

Reptielen: maken gebruik van de kruidige begroeiing in de vorm van heide, schraalgrasland, pitrus en pijpenstro-vegetatie.

Voorkeursperiode: werken buiten kwetsbare periode. Dit is de actieve periode van amfibieën en reptielen.

- Gefaseerd wordt 30% van het essentieel leefgebied per jaar gespaard (Kader 1).
- Plantenresten dienen op het onderhoudspad te worden gedeponeerd, maar buiten de insteek van de watergang. Als dit niet mogelijk is, bepaalt de ecologisch deskundige een alternatief, waarbij ervoor gezorgd wordt dat er niet gedeponeerd wordt op zandige plekken, houtrillen, wortelkluiten, boomstronken en bladhopen.

Tabel 3. Amfibieën: **Groen:** voorkeursperiode. **Rood:** kwetsbare periode geeft de periode weer dat de amfibieën zich IN het water begeven. Inzet optie 2 in overleg met ecologisch deskundige. Licht geel: de uitloop voortplantingsperiode.

	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Geelbuikvuurpad												
Alpenwatersalamander												
Boomkikker												
Heikikker												
Kamsalamander												
Knoflookpad												
Poelkikker ¹⁴												
Rugstreeppad												
Vroedmeesterpad												
Vinpootsalamander												
Vuursalamander												

¹² Faunabeheerplan Bever Limburg Hoofdstuk 5.2.5 en 7.3.1.

¹³ Bever protocol Limburg is de praktische uitvoering van de kaders die zijn opgesteld in het Faunabeheerplan bever Limburg.

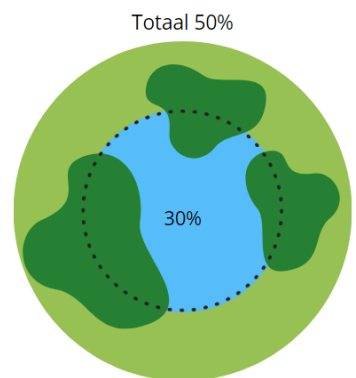
¹⁴ Incidenteel overwinterend in niet-dichtvriezend water.

Tabel 4. Reptielen: *Groen*: voorkeursperiode, winterrust. *Rood*: Kwetsbare periode geeft periode van voortplanting en activiteit. Inzet optie 2 in overleg met ecologisch.

	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Hazelworm ¹⁵												
Adder												
Gladde slang												
Levendbarende hagedis ¹⁶												
Zandhagedis												
Ringslang												

Optie 2: Als werkzaamheden vanwege dwingende redenen tijdens de kwetsbare periode moeten plaatsvinden, moet dit worden afgestemd met de ecologisch deskundige.

- Werkzaamheden mogen niet leiden tot verstoring of ongeschikt worden van essentieel leefgebied.
- Reptielen: Gefaseerd minimaal 50% per jaar van grasland sparen (Kader 1).
- Amfibieën: Gefaseerd minimaal 50% per jaar van het essentiële leefgebied sparen, waarbij minimaal 30% van de watervegetatie blijft gespaard (Figuur 3).
- Aanwezige voorplantingsplaatsen markeren en niet bewerken.
- Bij aanwezigheid ringslangen alleen werken bij een temperatuur boven de 15 graden en broeihopen sparen.

Figuur 3. gefaseerd maaien in amfibie leefgebied.

Bij aantoonbare noodzaak (wettelijk belang, onderbouwd door ecologisch deskundige) is het mogelijk vegetatie op rijke gronden ook de andere 50% te maaien mits er minimaal 6 weken tussen de maai beurten zit. Waardoor er 100% gemaaid is per jaar.

¹⁵ Vrijgestelde periode, Bijlage X Omgevingsverordening Limburg.

¹⁶ Vrijgestelde periode, Bijlage X Omgevingsverordening Limburg

3.2.4 Libellen¹⁷

Juridisch beschermde libellen: Gewone bronlibel en Bosbeekjuffer

In het leefgebied van deze soorten, binnen 5 meter van het water, dient het maaibeheer door een ecologisch deskundige te worden bepaald.

- Maximaal 2 keer per jaar maaien. Gefaseerd minimaal 30% per jaar sparen in stukken op maximaal 500 meter van elkaar. (Kader 1).

Voorkeursoptie: werken buiten de kwetsbare periode

Tabel 5. Libellen: *Groen: voorkeursperiode. Rood: kwetsbare periode van de juridisch beschermde libellen. Inzet optie 2 in overleg met ecologisch*

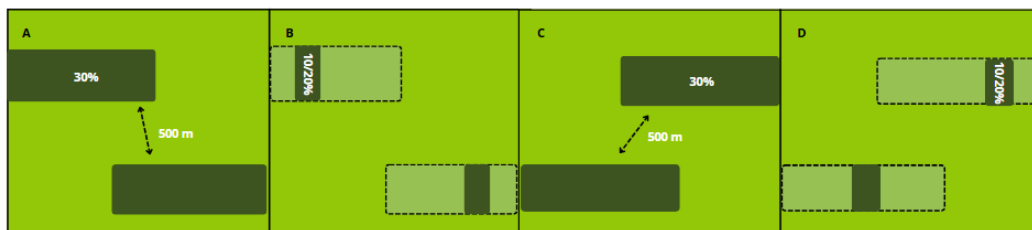
	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
Bosbeekjuffer												
Gewone bronlibel												

3.2.5 Vlinders¹⁸

Van veldparelmoervlinder en teunisbloempijlstaart zijn waardplanten en voedselplanten aanwezig in kruidige vegetatie. Voor de sleedoorncpage, iepenpage, bruine eikenpage en kleine ijsvogelvlinder gaat het enkel om voedselplanten. Hun waardplanten vallen onder de categorie houtige begroeiing (EWP 4). Waardplanten en voedselplanten kunnen aanwezig zijn in de kruidige vegetatie. Voedsel en waardplanten zijn gebaat bij enige vorm van beheer om groeicondities in stand te houden en verruiging te voorkomen (Tabel 6).

Voorkeursperiode: werken buiten kwetsbare periode.

- Er mag maximaal 2 keer per jaar gemaaid worden op dezelfde locatie.
- Maaisel niet op waardplanten of voedselplanten deponeren.
- Maaisel uiterlijk binnen 4 dagen afvoeren.

Figuur 4. Gefaseerd maaien in essentieel leefgebied van vlinders. A) Juni jaar 1 B) Augustus – september jaar 1 C) juni jaar 2 D) augustus – september jaar 2.

¹⁷ Groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel, Kempense heidelibel en Noordse winterjuffer komen tot op heden niet voor in beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

¹⁸ Kommavvlinder, grote weerschijnvlinder en pimperlblauwtje komen tot op heden niet voor binnen beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

Tabel 6. Vlindersoorten: bijbehorende Waard- en voedselplanten en het toe te passen beheer.

Soort	Waardplanten (W) Ei /Rups (R)	Voedselplant Vliegtijd (V)	Beheer
Kruidige vegetatie:			
Veldparelmoervlinder Grote opp. Gras Keringen Natuurcompensatie terreinen Buffers	W: Smalle weegbree R: overwintert in spinselnest	V: April	Gefaseerd maaien: 30% van het habitat blijft gespaard in stukken op maximaal 500 meter van elkaar. De maaibeurt daarop blijft minimaal 10-20% van de gespaarde vegetatie staan. (Figuur 4) 1 maaibeurt half juni 2 maaibeurt aug –sept.
Teunisbloempijlstaart Oeversorten en ruigten	W: wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart R: overwintert (als pop) in strooisel	V: Mei – juni	
Spiegeldikkopje Informatieplicht!* (Bijlage 2)	W: Hennegrass, riet, pijpestrootje en boskortsteel	kattenstaart, kale jonker, gewone dophei en braam. V: 15 juni- augustus	
Donker pimpernelblauwtje informatieplicht!* (Bijlage 2) <i>Limburg landschap voert hier het beheer</i>	R: overwintert in mierennest (Steekmier / moerassteekmier)	Grote pimpernel bloeit: juni /sept V: Juli - Augustus	Gefaseerd maaien: 30% van het habitat blijft gespaard in stukken op maximaal 500 meter van elkaar. De maaibeurt daarop blijft minimaal 10-20% van de gespaarde vegetatie staan (Figuur 4). Niet maaien in de periode: 15 mei – 1 oktober. Mierennesten sparen. Werkzaamheden worden onder ecologische begeleiding door een ecologisch deskundige uitgevoerd.
Houtige vegetatie:			
Sleedoornpage, Iepenpage, Bruine eikenpage	Het leefgebied niet kapot rijden en / of bodem verdichten.		
Ijsvogel vlinder	Wilke kamperfoelie ontzien		

***Informatieplicht omgevingswet Provincie Limburg! (Bijlage 1)** Minimaal één week vooraf aan de uitvoerende werkzaamheden, doormiddel van onderstaand formulier.

https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/melding_omgevingswet

3.2.5 Planten

Juridisch beschermde planten

- Groeiplaatsen van beschermde planten worden ontzien bij rijbewegingen.
- Locaties met beschermde plantensoorten worden gemaaid na de soort specifieke zaadzetting.
- Maaisel uiterlijk binnen 4 dagen afvoeren.
- Planten van de aandachtsoortenlijst¹⁹ worden behandeld alsof ze wettelijk beschermd zijn.
- Werkzaamheden worden in overleg met een ecologisch deskundige uitgevoerd.

3.2.6 Vogels²⁰

Het gaat hierbij met name om grondbroeders zoals graspieper, patrijs en weidevogels. Ook dicht langs het water, in riet, struwelen en bomen broedt nog een groot aantal soorten.

Voorkeursoptie: buiten de kwetsbare periode.

Tabel 7. Vogels: *groen*: buiten broedseizoen. Bescherming van Jaarrond beschermde nesten en broedende vogels. *rood*: Zwaartepunt broedseizoen.

j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d
			Broedseizoen				Broedende vogels / nesten				

Het zwaartepunt van het [broedseizoen](#) ligt in de periode van 15 maart tot 15 juli, maar dat kan verschillen per soort en per jaar. Er hoeft alleen rekening te worden gehouden met deze periode indien er sprake is van (een) broedgeval(len).

Broedende vogels, in gebruik zijnde nesten (vanaf het moment van nestbouw t/m de periode van het nest als rustplaats voor pullen) en aanwezige eieren mogen niet worden verstoord en dienen te worden gespaard. Ook buiten het reguliere broedseizoen.

Op kaart inclusief onderbouwing (Bijlage 3) is aangegeven waar veldbezoek nodig is voor vogels. Dit moet worden uitgevoerd of gecoördineerd door een ecologische deskundige. Actieve nesten moeten worden gemarkeerd (mag digitaal) en rond een nest moet rondom minimaal 10 meter vegetatie met voor nestvlinders voldoende dekking en foerageermogelijkheden worden gespaard. De markering wordt direct na het maaien verwijderd. Gevonden nesten worden genoteerd en ingevoerd in de NDFF.

Ongeacht of er voorgelopen is dient er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te allen tijde te worden gelet op alarmerende vogels en hun nesten. Bij het aantreffen van een nest die gehandeld te worden zoals hierboven beschreven.

Jaarrond beschermde nesten

Een aantal soorten vogels heeft [jaarrond beschermde nesten](#). Beschadiging moet jaarrond worden voorkomen.

¹⁹ Is in ontwikkeling

²⁰ Zwarte stern komt tot op heden niet voor in beheergebied, zie paragraaf 'aanwezige beschermde soorten' in dit protocol.

Vogels van ruigte, riet en moeras

Zoals blauwborst, kleine karekiet, rietgors, sprinkhaanzanger, graspieper, patrijs.

Per jaar wordt maximaal 30% gefaseerd gemaaid, waarbij meerjarig riet aanwezig blijft dat eens in de 3 á 4 jaar wordt gemaaid.

IJsvogel/oeverzwaluw

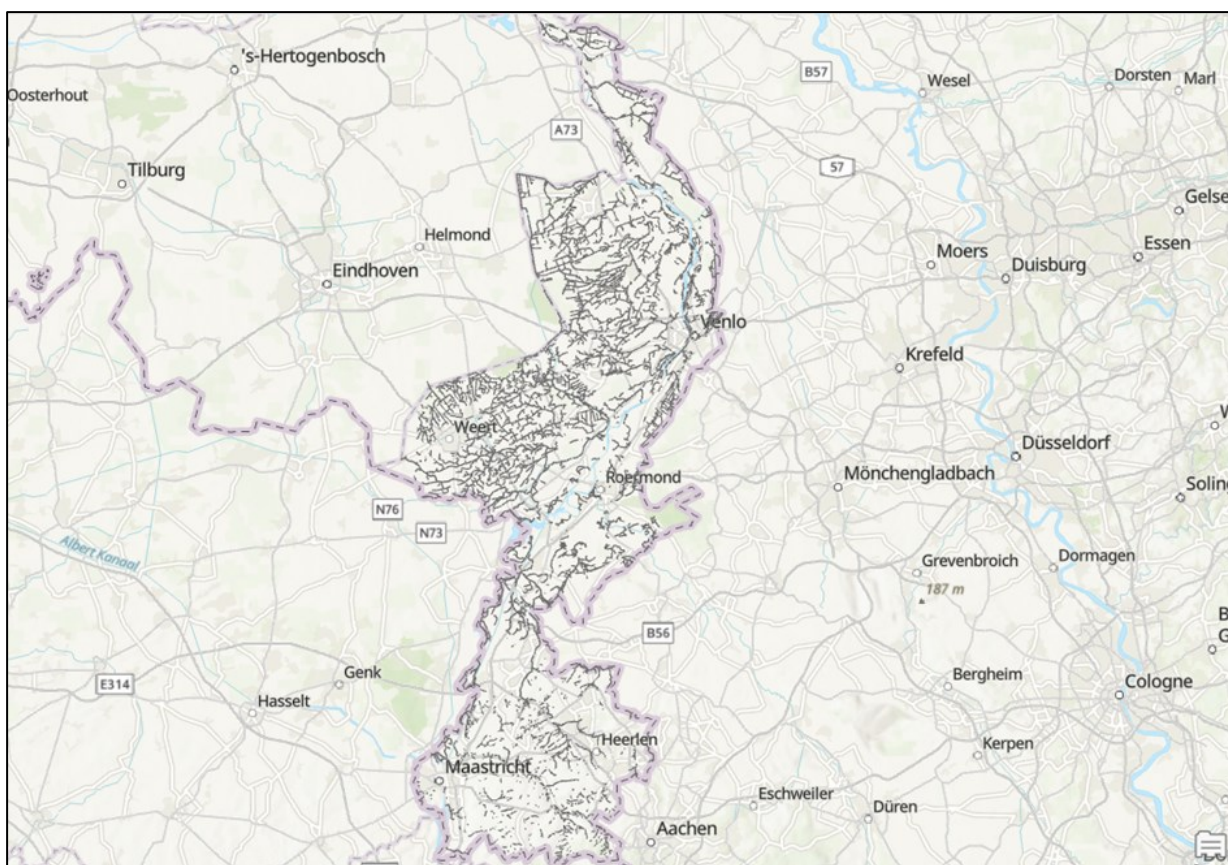
Er dient voldoende geschikt nesthabitat beschikbaar te blijven.

Kaart toepassen habitatbenadering

Overzichtskaart (zie Figuur 1) toepassen habitatbenadering bij maaien bergingsgebieden en graslanden. Uitgangspunt hierbij is dat de ecologisch meest waardevolle zone (de overgangszone tussen het droge en natte talud) wordt gespaard.

Bij de maaibeurten worden de volgende minimum percentage gehanteerd:

- Tijdens het broedseizoen (15 maart-15 juli) bewerkingspercentage maximaal 50%.
- Buiten broedseizoen bewerkingspercentage is maximaal 75%.

Figuur 1. Kaart waterobjecten waar de habitatbenadering kan worden toegepast. Deze kaart is te benaderen via de volgende link: [habitatbenadering 1.png](#)

Instructie informatieplicht bijzondere soorten zie https://formulieren.limburg.nl/provincielimburg/melding_omgevingswet

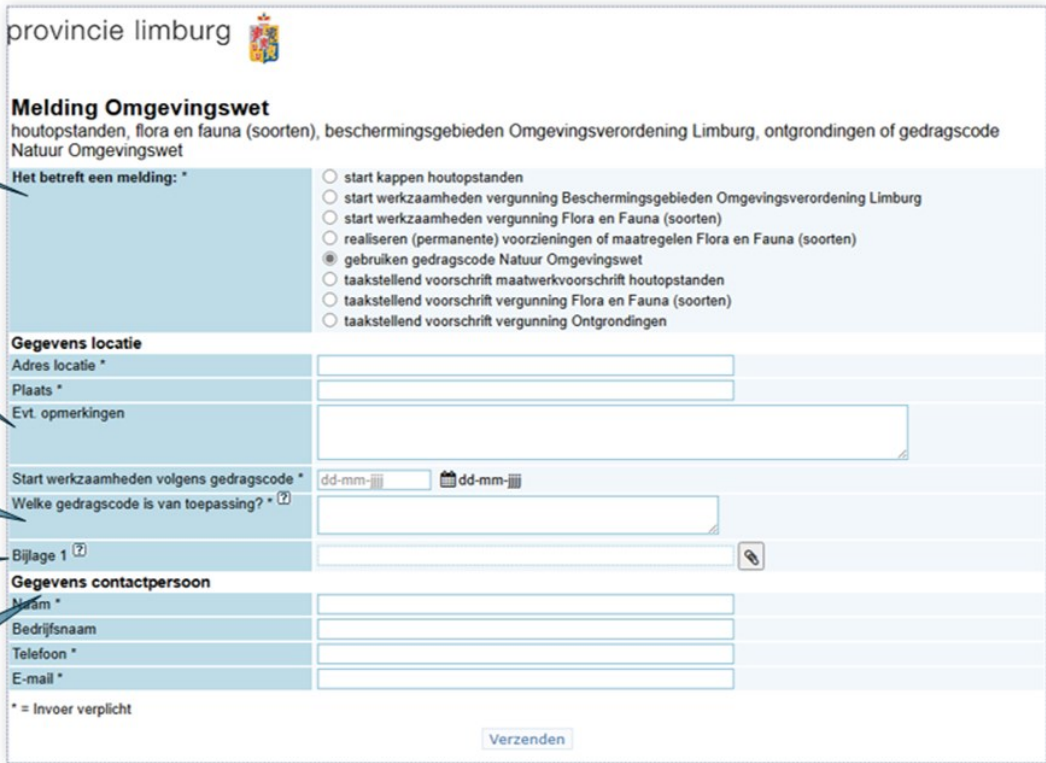
Altijd : "gebruiken gedragscode Natuur Omgevingswet" invullen

Informatieplichtige soort invullen

Altijd : "Gedragscode soortenbescherming voor de Unie van Waterschappen" invullen

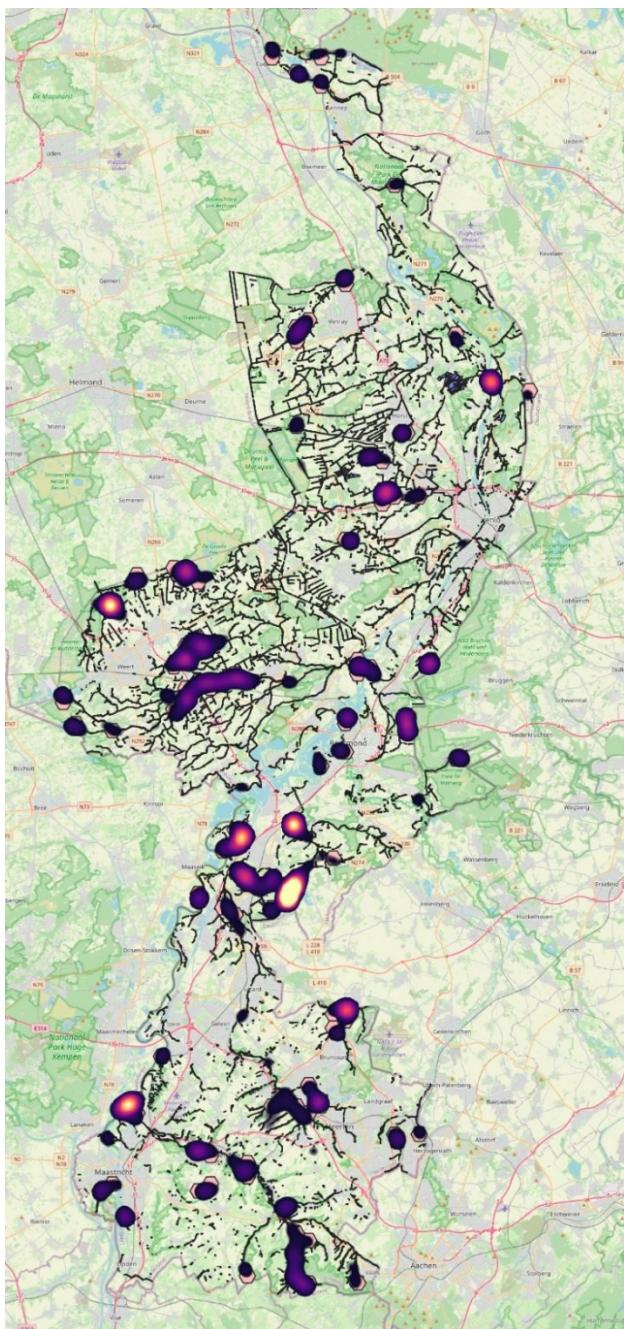
kaartje uploaden omdat meeste locaties geen adres hebben

Gegevens contactpersoon iemand van werkvoorbereiding WL of TM maaicontract die iets over de werkzaamheden kan vertellen

Veldbezoek vogel(nesten)

Het doorlopen van de 5 stappen uit de kaartlagenmethode bestaat uit het bepalen waar wel en waar niet een veldbezoek dient plaats te vinden op basis van aanwezige GISIB data. Zo wordt onder andere gekeken naar bewerkingpercentages, NDFF verspreidingsgegevens, maai-intensiteit, gebruik van machines en aanwezigheid wandelroutes. Deze stappen tezamen resulteren in een datakaart met waar veldbezoek voor vogel(nesten) nodig is (Figuur 1).

Figuur 1. Voorlopen vogel(nesten). Te benaderen via de volgende link: [Heatmap \(hotspots\) veldbezoek.png](#)